

BAZI ŞİİR MECMUALARINDAN HAREKETLE BASILI DİVANLARDA BULUNMAYAN BÂKÎ MAHLASLI ŞİİRLER*

Beyhan KESİK**

Özet

Bâkî, Divan edebiyatının en büyük şairlerinden biridir. Devrinde “sultanü’ş-şu’ara” olarak anılan şairin manzum ve mensur eserleri bulunmakta olup en önemli eseri Divan’ıdır. Bâkî, divanını, ilk defa Kanunî Sultan Süleyman’ın isteğiyle onun sağlığında tertip etmiştir. Daha sonra yazdığı yeni şiirleri de ilave edilerek değişik tarihlerde divanın yeni ve farklı tertipleri ortaya konmuştur. Yazma nüshaları 100’ü bulan Bâkî Divanı’nın bugüne kadar üç baskısı yapılmıştır. Divanın tenkitli baskısı ise Sabahattin Küçük tarafından yapılmıştır. Şairlerin divanlarında yer almayıp da şiir mecmualarında kayıt altına alınan şiirlerin varlığı herkesin bildiği bir husustur. Şiir mecmuaları-içerdiği şiirlerin sahipleri açısından her ne kadar ihtiyatlı yaklaşmayı gerektirse de- özellikle şairlerin divanlarına girmemiş şiirlerini içermesi bakımından önemlidir. Bu çalışmada çeşitli mecmualardan tespit ettiğimiz, Bâkî’nin basılı divanlarında bulunmayan Bâkî mahlaslı şiirler tanıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bâkî, divan, şiir mecmuası, basılı divan, tanıtım.

POEMS LACKING AT PRINTED DIVANS WITH BAKİ PSEUDONYM FROM POINT OF SOME POEM MAGAZINES

Abstract

Baki is one of the biggest and most famous poet of Divan Literature Being termed as poet laureate at his contemporary, poet’s most rotatable work is his Divan while his works in verse and prose are also available. Baki contrived his Divan with Süleyman the Magnificent’s request during his lifetime. Being added the new poems, written later, new and different contrivances of the divan was put forth at different dates. The Baki Divan, whose manuscript copies reached over 100 at Turkish and European libraries, has been made third press, so far. Scientific press of the divan in comparison to various copies was made by Sabahattin Küçük. Existence of poems, registered in poem magazines rather than not present in poets’divans is a well-known matter. Poem magazines- notwithstanding needs to be approached cauticus(cautiously) from point of including poems’ masters- are particularly important from the point of including poems that are not available in poets’ divans. In this study we will introduce poems with appellative detected in various magazines which dont exist in printed divans of Baki.

Keywords: Baki, Divan, Poem magazine, printed divan, presented.

Giriş

Şairlerin şiirleri için birinci elden kaynak “divan”lardır. Divanların yanı sıra birçok şaire ait gazel, kaside, kıt’a, murabba, muhammes vb. nazım şekilleriyle yazılmış şiirleri ihtiva eden şiir mecmuaları da önemli kaynaklardır. Hatta divanı ele geçmeyen veya divan sahibi olmayan şairlerin şiirleri için mecmualar çok önemli bir kaynaktır. Klâsik şiirin gelişmesinde edebî bir mektep hüviyeti arz eden nazireleri içeren nazire mecmuaları da önemli kaynaklar arasındadır. Mecmualardaki şiirler, çoğunlukla şairlerin divanlarında yer alır ve mecmuayı tertip eden kişinin şiir beğenisini yansıtır. Bununla birlikte şairlerin divanlarında bulunmayan şiirler de bu mecmualarda yer alabilmektedir. Bu şiirler, herhangi bir divanın tertibini takiben kaleme alınmış

* 10-12 Mayıs 2012 tarihlerinde Ordu’da Mehmed Çavuşoğlu anısına düzenlenen Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu’nda sunulan bildirinin genişletilmiş ve gözden geçirilmiş şeklidir.

** Doç. Dr., Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, b_kesik@hotmail.com

manzumeler olabileceği gibi, müstensihlerin ilavesi de olabilir. Hatta aynı mahlaslı şairlerin şiirleri de karıştırılabilir. Böyle bir tasarruf şairin kendisinin de olabilir. Mecmuayı teşkil eden müstensihin örnek aldığı yazma kaybolmuş olabileceği gibi, divanları basan araştırmacılar tarafından da görülmemiş olabilir.

Bütün bu gerekçelerle, şiir mecmuaları -içerdiği şiirlerin sahipleri açısından ihtiyatlı yaklaşmayı gerektirse de- özellikle şairlerin divanlarına girmemiş şiirlerini içermesi bakımından önemlidirler. Divanlara girmemiş şiirlerin -atfedilen şairlere ait olup olmadığı ihtilaflı da olsa- bir şekilde tanıtılması gerekir. Bu şairlerden biri de XVI. yüzyıl Klâsik Türk Edebiyatı'nın iki büyük şairinden biri olan Bâkî'dir. Klâsik edebiyatın en büyük ve şöhreti en yaygın şairlerinden biri olan Bâkî'nin manzum ve mensur eserlerinden en önemlisi "Divan"ıdır. Şair, divanını, ilk defa Kanunî Sultan Süleyman'ın isteğiyle onun sağlığında tertip etmiştir. Daha sonra yazdığı yeni şiirleri de ilave edilerek değişik tarihlerde divanın yeni ve farklı tertipleri ortaya konmuştur.¹

Türkiye ve Avrupa kütüphanelerindeki yazma nüshaları 100'ü bulan² Bâkî Divanı'nın bugüne kadar üç baskısı yapılmıştır. Rudolf Dvorak, **Bâkî's Dîvân-Ghazalijjât**, C. I, Leiden 1908, C. II, Leiden 1911, 666 sayfa; Sadettin Nüzhet Ergun, **Baki Hayatı ve Şiirleri**, Cilt 1, Sühulet Yurdu Yayınları, İstanbul, 1935; Sabahattin Küçük, **Bâkî Dîvânı** (Tenkitli Basım), TDK Yayınları, Ankara, 1994, XVI+472 sayfa. Divanın tenkitli baskısı ise Sabahattin Küçük tarafından hazırlanan baskıdır.

Basılı divanlarda bulunmayan Bâkî mahlaslı şiirleri tanıtmaya geçmeden önce bir hususu belirtmekte yarar görmekteyiz. Selimî (Sultan II. Selim)'nin Divançesi ve Türkçe Şiirleri adlı proje kapsamında birçok şiir mecmuası taradık. Bu esnada Kastamonu İl Halk Kütüphanesinde 37 Hk 2735 arşiv numarası ile kayıtlı, oldukça tahrip olmuş ve birçok yaprağı kaybolmuş bir Bâkî Divanı yazmasına rastladık. Yazma M. 1594'te, Bâkî hayatta iken istinsah edilmiştir. Yazma, Bâkî'nin mevcut basılı divanlarında³ bulunan manzumelerden 18 kaside, 320 gazel, 5 musammat, 10 kıt'a, 21 matla ve 16 Farsça şiir içermektedir. Bunların haricinde yazmada, Bâkî'nin basılı divanlarında yer almayan 9 gazeli ve muhtelif manzumelere ait 39 beyti yer almaktadır. Bunları bir makale halinde daha önce yayınlamıştık.⁴ Çok eksik olan bir yazmada, basılı divanlarda bulunmayan bu kadar gazel ve beyit tespit etmiş olmamız, acaba Bâkî'nin başka mecmualarda da bilinmeyen şiirleri var mıdır sorusunu aklımıza düşürdü.

¹ Mehmet Çavuşoğlu, "Bâkî" TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1991, C. 4, s. 540-541.

² Sabahattin Küçük, **Bâkî ve Divanı'ndan Seçmeler**, KB Yayınları, Ankara, 2002, s. 36.

³ Rudolf Dvorak, **Bâkî's Dîvân-Ghazalijjât**, C. I, Leiden 1908, C. II, Leiden 1911, 666 sayfa; Sadettin Nüzhet Ergun, **Baki Hayatı ve Şiirleri**, Cilt 1, Sühulet Yurdu Yayınları, İstanbul, 1935; Sabahattin Küçük, **Bâkî Dîvânı** (Tenkitli Basım), TDK Yayınları, Ankara, 1994, XVI+472 sayfa.

Basılı divanların haricinde Hakan Taş tarafından Bâkî'nin basılı divanlarda bulunmayan bir gazeli yayımlanmıştır ve matla beyti şu şekildedir:

İşkdür şem' -i ruḡ-ı dil-beri tábân idici
Mihrdür meş' ale-i mihri fûrüzân idici

Bkz. Hakan Taş, "Bâkî'nin Dîvân'da Bulunmayan Bir Gazeli ve Feyzî'nin Naziresi", Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi Sayı 1, Kış 2010, İstanbul, sayfa 181-192.

⁴ Beyhan Kesik, "Bir Yazmadan Hareketle Bâkî'nin Yayımlanmamış Şiirleri" *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/1 Winter 2012, p.1489-1500.

Yaptığımız inceleme neticesinde, çeşitli mecmualardan Bâkî'nin basılı divanlarına girmeyen 3 gazelini, bir tahmisini ve 7 matlamı tespit ettik. Bunları, bu çalışmada “tahmis, gazeller ve “matlalar” olarak üç başlık altında verdik:

Basılı Divanlarda Bulunmayan Şiirler

Tahmis

Taradığımız mecmualarda bir tahmise rastladık. O da şairin kendi şiirine yaptığı tahmistir. Bu şiir, Sabahattin Küçük tarafından baskıya hazırlanan Bâkî Divanı'nda 370. gazel olarak yer almaktadır ve Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 796 arşiv ve 923 DVD numarası ile kayıtlı Mecmua-i Eş'âr'ın 56a yaprağındadır.

Bu tahminin yer aldığı mecmuada, Bâkî'nin basılı divanlarında bulunan 2 kasidesi (Sünbül 35b-38a ve Hatem 42b-44b) ve 3'ü eksik 53 gazeli de bulunmaktadır. Bu gazellerden biri basılı divanlarda yoktur. Bu gazel hakkında “gazeller” bölümünde bilgi verilecektir. Mecmuadaki gazellerden biri de Sabahattin Küçük baskısında olmayıp Sadettin Nüzhet Ergun baskısında vardır. Küçük baskısında bulunmayan gazel, Ergun baskısında 397 numaralı manzume olarak yer almaktadır.⁵ Hem Ergun hem de Küçük baskısında yer alan gazel numaraları ise şöyledir:⁶

37(25a), 64(72b), 72(33b), 84(23b), 85(24a), 93(24b), 94(25a), 100(27b), 102(24a), 106(28a), 109(34a), 112(24b), 113(24b), 114(33b), 116(48a), 118(28a), 123(23b), 125(23b), 132(23a), 133(24b), 136(25a), 143(34a), 151(34a), 156(7a-34b), 191(82b), 210(35a), 221(83a), 222(83a), 223(35a), 252(50a), 267(2a), 281(23b), 323(30a), 328(29b-30a), 329(45a), 330(29b), 343(29a), 361(29a), 367(28b), 404(40a), 415(33a), 434(20b), 436(6b), 437(20b), 447(87a), 449(53a), 474(2a), 508(88a), 523(72b), 525(33a).

Bâkî Güyed

I

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

Yād olan bu mäh-rüdan āşināyı n'eylesün
Seyr-i şahırāyı vü gül-geşt-i fezāyı n'eylesün
Yārsüz hātır dem-i zevk [u] şafāyı n'eylesün

Dil giriftār-ı belā dil-ber hevāyī n'eylesün
Dāma düşmez yirlere kōnmaz hümāyı n'eylesün

⁵ Bu gazelin matla beyti şöyledir:

Zahm-ı dilden kan akar bu çeşm-i giryān bi-haber
Garğa virdi 'ālemi bir kaçre 'ummān bi-haber

⁶ Gazel numaraları Sabahattin Küçük baskısındaki sıraya göre verilmiştir.

II

Dil nice zevk itmesün cām-ı sürür-encāmdan
Nüş iden bir cür' asın olur berî ālāmdan
Görinür ' aks-i ruḥ-ı sāķi mey-i gül-fāmdan

Kā'inātuñ seyr iden naḫşın şafā-yı cāmdan
Şafḥa-i āyīne-i ' ālem-nümāyı n'eylesün

III

Dil viren bir yār-i fettāna olur meftūn-ı ' aşk
' Aqlını alur başından ' āķıbet efsūn-ı ' aşk
Kim ezel bezm-i maḥabbetde budur ḳānūn-ı ' aşk

Göñlin egler nāle-i zencīr ile mecnūn-ı ' aşk
Nağme-i ' ūd u şadā-yı çeng ü nāyı n'eylesün

IV

Saḥa ḳul olan şehā bulsa ' aceb mi i' tibār
Yüz süren ayağūña olur cihānda kām-kār
İstemez çāre olan tīg-ı ḡamuñla dil-fiḡār

Mübtelā-yı ' aşkuñuñ dermāndan istiḡnāsı var
Derdūne mu' tād olan diller devāyı n'eylesün

V

Bir cüvānuñ fikr-i ebrūsı beni itdi hilāl
Nāle döndüm nāleden şādık olup cümle ḥayāl
Derd-i ' aşkından cihān oldı ser-ā-ser bī-mecāl

Ḥalk-ı ' ālem Bāķiyā ' aşkında yārūñ ḥaste-ḥāl
Bir ḫabīb andan bu deñlü mübtelāyı n'eylesün

Gazeller

Bu çalışmayla tespit ettiğimiz gazel sayısı 3'tür. Bunlardan birincisi Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 485 arşiv ve 923 DVD numarası ile kayıtlı Mecmua-i Eş'âr'ın 76a yaprağındadır. Bu gazel, Gülşah Gaye Öztürk-Fidan⁷ tarafından daha önce yayımlanmıştır. Fakat kelimelerdeki ve sözdizimindeki bazı farklılıklar gazeli çalışmaya dâhil etmeyi gerektirdi.⁸

⁷ Gülşah Gaye Öztürk-Fidan, "Konya Mevlana Müzesi 2095 Numarada Kayıtlı Mevlevilikle İlgili Bir Mecmuadan Hareketle Bâkî'nin Yayımlanmamış Bir Şiiri" **Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi**, Sayı 02, Yaz, İstanbul 2010, s. 95-108.

⁸ Gülşah Gaye Öztürk-Fidan tarafından yayımlanan gazel:

1. Şehā gördüm cemālūñde senūñ dört nesne yazılmış
Biri aydur biri gündür biri zühre biri riḫvān
2. Bu dört nesneyi beñzetedüm senūñ a' lā cemālūñe
Biri sünbül biri nergis biri lāle biri mercān
3. Bu dört nesne saḥa Ḥaḳdan ' aḫādur ey gül-i ra' nā
Biri ḥüsñüñ biri ḥulḳuñ biri vaşfuñ biri ḥübān
4. Saḥa yavuz şananlara bu dört nesne ḡarīm olsun
Biri İncil biri Tevrat biri Zebūr biri Ḳur'an

Bu mecmuada ayrıca Bâkî'nin basılı divanlarında bulunan 30 gazeli daha bulunmaktadır. Bu gazellerden biri Sabahattin Küçük baskısında olmayıp Sadettin Nüzhet Ergun baskısında vardır. Küçük baskısında bulunmayan gazel, Ergun baskısında 447 numaralı manzume olarak yer almaktadır.⁹ Hem Ergun hem de Küçük baskısında yer alan gazeller numaraları ise şöyledir:¹⁰

6(64a), 12(40b), 105(40b), 139(4a), 157(34a), 165(46a), 195(72b), 229(7b/84a), 259(70b), 273 (70b), 282(61b), 313(67a), 323(71a), 325(4a), 339(44b), 360(35b), 361(67a), 363(5a), 409(12a), 430(65b), 432(65b), 436(93a), 459(75a), 460(93a), 468(75a), 508(42a), 524(41b), 525(4b), 534(10a), 452(99a).

1

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1. Şehâ gördüm cemâlünde senüñ dört nesneyi i' yân
Biri aydur biri gündür biri zühre biri rıdvân
2. Bu dört nesneyi beñzetdüm senüñ a' lâ cemâlüne
Biri güldür biri sünbül biri nergis biri reyhân
3. Bu dört nesne saña Hâkdan ' a' tādūr ey gözüm nürü
Biri hüsñüñ biri hülkuñ biri lu'fuñ biri ihsân
4. Bu dört nesne garim olsun saña yavuz şanlara
Biri İncil biri Tevrat biri Zebür biri Qur'an
5. Bu Bâkî bendeñi şahum bu dört nesneden esürge
Biri hasret biri fūrkat biri gurbet biri hicrân

İkinci gazel, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 Mil Yz A 2006 arşiv ve 924 DVD numarası ile kayıtlı Mecmua-i Eş'âr'ın 87a yaprağındadır.

Mecmuada bu gazelden başka Bâkî'ye ait 15 gazel daha bulunmaktadır ve numaraları şöyledir:¹¹

63(3a), 204(2a), 208(4a), 219(3b), 259(2a), 267(4a), 276(2a), 307(45a), 327(4b), 356(4a), 400(2b), 453(42b), 487(2b), 517(2b), 520(3a).

2

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Zâhidâ dirseñ nedür mañbüb-ı garrâdan gârağ
Şun'-ı Hâk seyr itmedür her hüsñ ü zibâdan gârağ

-
5. Bu Bâkî bendeñi şahum bu dört nesneden esürge
Biri hasret biri fūrkat biri ' uzlet biri hicrân

⁹ Bu gazelin matla beyti şöyledir:

Cihānuñ ni' metinden kendü āb ü dānemüz yegdür
İlüñ kâşānesinden gūşe-i vīrānemüz yegdür

¹⁰ Gazel numaraları Sabahattin Küçük baskısındaki sıraya göre verilmiştir.

¹¹ Gazel numaraları Sabahattin Küçük baskısındaki sıraya göre verilmiştir.

2. Seyr-i maḥbūb itmege şanma hevā-yı nefis ola
Ḳudret-i Ḥaḳḳa nazardur ol temāşadan ğaraż
3. ‘Āşıḳuñ sevdāsını ‘ālemde şanmañ serseri
Ḥaḳḳa vaşl olma durur taḥḳıḳ o sevdādan ğaraż
4. Ehl-i zāhir ‘aşḳ-ı dil-dāri mecāza ḥaml ider
Ḥikmet-i Ḥaḳ görmedür taḥḳıḳ-i dil-dārdan ğaraż
5. Bilmedi bu ma‘ nīyi Bāḳī şu kim taşdıḳ yok
Ḥaḳḳı bilmekdür veli ‘ālem-i esmādan ğaraż

Üçüncü gazel, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu’nda 06 Mil Yz A 796 arşiv ve 923 DVD numarası ile kayıtlı Mecmua-i Eş‘âr’ın 34b yaprağındadır.

Bu gazelin yer aldığı mecmuada, Bâkî’nin basılı divanlarında bulunmayan bir gazeli ve bir tahmisi, Sabahattin Küçük baskısında bulunmayan bir diğer gazeli; basılı divanlarında bulunan 2 kasidesi (Sümbül Kasidesi 35b-38a ve Hatem Kasidesi 42b-44b) ve 3’ü eksik 52 gazeli de bulunmaktadır. Mecmuadaki gazellerin numaraları hakkında tahmisler bölümünde bilgi verildi:

3

Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün
(Fâ‘ ilâtün) (Fa‘ lün)

1. Ḳadd ü bālāña öykünür ise ‘ar‘ ar
Sen üşenme güzelüm bād anı silker şarşar
2. Tağlar sīnesine yaḳdı ğamuñla niçe dāğ
Şanma âteş görinen her gice cānā yer yer
3. Pāy-būsuñ aña ḥamāmda el virmez idi
Ḳatı bu zeyniligin eylemeseydi mermer
4. Meded öldürdi beni derd ile mirrîḫ-şıfat
Ṭiğ-ı ser-tizle başlar kesici bir mermer
5. Şi‘ r ü inşā ile Bāḳī ele girmez maḳşūd
Ḥūblar vaşlına bir çāre dilerseñ zer vir

Matlalar

Birinci matla, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu’nda 06 Mil Yz A 1793 arşiv ve 924 DVD numarası ile kayıtlı Mecmua-i Eş‘âr’ın 81b yaprağındadır:

1

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün
Güşe-i destârla ebrüsün örter nāzdan¹²
‘Āşıḳa bu vech ile yüz gösterür açmazdan

¹² Bu matla, Sabahattin Küçük tarafından hazırlanan Baki Divanı’nda şu şekilde yer almaktadır:

Ellerin dil-ber yüzine tutdı sanmañ nāzdan
‘Āşıḳa bu vech ile yüz gösterür açmazdan (Matla 18)

2, 3, 4, 5, 6 ve 7. matlalar, Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu'nda 34 Sü-Tarlan 21 arşiv numarası ile kayıtlı Mecmua-i Eş'âr ve Fevaid'in 296b-297a yapraklarındadır. Bu matlaların yer aldığı yapraklarda Bâkî'nin basılı divanlarında bulunan 8 matla daha bulunmaktadır. Bunların numaraları şu şekildedir:

Matla, 2, 6, 11, 19, 21, 26, 27, 30, 31.¹³

Ayrıca yine aynı yapraklarda -matla olarak- 373 numaralı gazelin matla beyti de yer almaktadır. Bütün bu matlalar, mecmuada "**Meṭâli' -i Bâkî Efendi**" başlığı altında verilmiştir:

2

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün
(Fâ' ilâtün) (Fa' lün)

Berg-i gülde göremez kimse dehânuñ nite şu
Hâk bu ey gönçe-dehen sende muḳarrerdür bu

3

Mef' ülü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

Ben nâ-tevâna zerre kadar yok teraḥḥumı
Kâfir teraḥḥum eyler eger görse ḥâlümü

4

Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün

Sür ḥâk-i reh-i yâre yüzüñ çihre toz olsun
Erbâb-ı vefâ bezmine varmağa yüz olsun

5

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

Zaḥm-ı ḡamzeñ ḥâtır-ı aḡyârı âzâr eylemez
Güyyâ bir cânverdür tiḡler kâr eylemez

6

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün
(Fâ' ilâtün) (Fa' lün)

Sâki-i bezm sürer zevḳ u şafâsın ḳadeḥüñ
Rind-i mey-ḥ'âre çeker derd ü cefâsın ḳadeḥüñ

¹³ Numaralandırmada Sabahattin Küçük tarafından hazırlanan Baki Divanı esas alınmıştır.

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Firākuñ derdi deryā-yı firāvān eyledi yaşum
Hürüş itdürdi bād-ı ahum anuñ mevcidür қаşum

Tespit ettiğimiz bu şiirlerin kesin olarak Bâkî'ye ait olduğu iddiasında değiliz. Ancak, şairin divanının sadece yazmalarının 100 civarında olması ve şiirlerinin devrinden itibaren birçok mecmuada kayıt altına alınması, divanı basılırken tüm yazmaların/nüshaların göröl(e)memesi, mecmualarda bu şiirlerle birlikte basılı divanlardaki birçok şiirin bir arada bulunması bunların Bâkî'ye ait olabilme ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Yine mecmualardaki bazı şiirlerin Sabahattin Küçük tarafından hazırlanan Baki Divanı'nda olmayıp sadece Sadettin Nüzhet Ergun tarafından hazırlanan divanda bulunması da bu ihtimali kuvvetlendiren hususlardandır.

KAYNAKLAR

- Çavuşoğlu M. (1991). "Bâkî" TDV İslam Ansiklopedisi C. 4, İstanbul.
- Dvorak Rudolf, Bâkî's Dîwân-Ghazalijjât, C. I, Leiden 1908, C. II, Leiden 1911.
- Ergun S. N.(1935). Baki Hayatı ve Şiirleri, Cilt 1, Sühulet Yurdu Yayınları, İstanbul.
- Kesik, B. (2012). "Bir Yazmadan Hareketle Bâkî'nin Yayınlanmamış Şiirleri" **Turkish Studies** - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/1 Winter, p.1489-1500.
- Küçük, S.(1994). Bâkî Dîvânı (Tenkitli Basım), TDK Yayınları, Ankara.
- Küçük, S. (2002). Bâkî ve Divanı'ndan Seçmeler, KB Yayınları, Ankara.
- Öztürk, F. Gülşah, G. (2010). "Konya Mevlana Müzesi 2095 Numarada Kayıtlı Mevlevilikle İlgili Bir Mecmuadan Hareketle Bâkî'nin Yayınlanmamış Bir Şiiri" Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı 02, Yaz, İstanbul, s. 95-108.
- Taş, H. (2010). "Bâkî'nin Dîvân'da Bulunmayan Bir Gazeli ve Feyzî'nin Naziresi", Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi Sayı 1, Kış, İstanbul, sayfa 181-192.